

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi

LLO.410.021.02.2020

Pan
Podinspektor Józef Poreda
Komendant Powiatowy Policji w Kutnie
99-300 Kutno
ul. Toruńska 14

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/030 – Eliminowanie z ruchu drogowego kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków odurzających.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Powiatowa Policji w Kutnie (dalej: <i>Komenda</i>), 99-300 Kutno, ul. Toruńska 14.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Podinspektor Józef Poreda – Komendant Powiatowy Policji (dalej: <i>Komendant</i>) od 1 września 2020 r., a w okresie od 7 maja do 31 sierpnia 2020 r. pełniący obowiązki służbowe na stanowisku Komendanta. Wcześniej tj. od 2 czerwca 2016 r. do 6 maja 2020 r., funkcję kierownika jednostki pełnił nadkomisarz Krzysztof Szymański.
Zakres przedmiotowy kontroli	Przygotowanie organizacyjno-kadrowe i techniczne do przeprowadzania kontroli kierujących pojazdami w stanie nietrzeźwości, po spożyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu. Działania w zakresie eliminacji z ruchu drogowego kierujących pojazdami w stanie nietrzeźwości, po spożyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2020 (I półrocze), z wykorzystaniem dowodów przed tym okresem, mających bezpośredni związek z przedmiotem kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontrolerzy	1. Jolanta Nowak, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LLO/177/2020 z 20 października 2020 r.

(akta kontroli str.1-6)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Działania Komendy Powiatowej Policji w Kutnie realizowane w okresie objętym kontrolą³ w zakresie eliminowania z ruchu drogowego kierujących pojazdami w stanie nietrzeźwości, przyczyniły się do ujawnienia odpowiednio 227, 285, 331 i 149 przypadków prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu.

Poprzez odpowiedni dobór osobowy patroli dążono do zapewnienia skutecznego przeprowadzania badań w tym zakresie, jednak 22% funkcjonariuszy Wydziału Ruchu Drogowego (dalej: *Wydział*) nie posiadało odpowiedniego przeszkolenia specjalistycznego. Zauważyć przy tym należy, że ankietowani policjanci⁴ wskazywali na potrzebę częstszego odbywania szkoleń przypominających, związanych z metodami badań na zawartość alkoholu lub innego środka zakazanego w organizmie, gdyż – jak stwierdzili – nie zawsze potrafią odróżnić zachowanie kierującego znajdującego się pod wpływem środków działających podobnie do alkoholu.

Podejmowane przez Komendanta działania mające na celu uzupełnienie sprzętu niezbędnego do wykonywania badań na zawartość alkoholu w organizmie lub innych środków zabronionych, spowodowały zwiększenie liczby analizatorów wydechu oraz wskaźników ALCOBLOW z 15 w 2017 roku do 30 - wg stanu na 30 czerwca 2020 roku oraz pozyskania w 2020 roku dwóch urządzeń do badania zawartości w organizmie innych środków zabronionych. Pozwoliło to m.in. na zwiększenie liczby badań kierowców o 18% (z 20994 w 2017 roku do 24780 w 2019 roku), wykonanych przez Wydział. Pomimo, iż w opinii Komendanta, wyposażenie Wydziału w sprzęt było wystarczające, to 41% ogółu urządzeń nie mogło być od początku 2020 roku używane, w związku z brakiem aktualnej dokumentacji uprawniającej do prowadzenia badań. Związane to było z ograniczeniem serwisowania sprzętu przez jednostkę finansującą te zadania, tj. Komendę Wojewódzką Policji w Łodzi. Ponadto, Wydział posiadał bardzo ograniczoną ilość testów na zawartość środków działających podobnie do alkoholu.

Sporządzane w Wydziale – zgodnie z § 4 ust. 4 Zarządzenia nr 30 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 września 2017 r. w sprawie pełnienia służby na drogach⁵ (dalej: *Zarządzenie nr 30*) - okresowe analizy stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym dla Powiatu Kutnowskiego, stanowiły obok krajowych, wojewódzkich i powiatowych planów działań na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego, jak i danych zawartych w Krajowej Mapie Zagrożeń Bezpieczeństwa, podstawę do określenia czasu oraz lokalizacji miejsc prowadzenia kontroli kierowców. Prowadzone w latach 2017-2020 systematyczne działania zarówno ogólnopolskie, jak i z własnej inicjatywy Komendy, mające na celu wyeliminowanie kierowców będących pod wpływem alkoholu lub innych środków zabronionych, skutkowały ujawnieniem 590 kierujących pojazdami mechanicznymi. W samym tylko 2019 roku w ramach przeprowadzonych sześciu akcji ogólnopolskich przebadano 1280 kierujących, ujawniając 13 pod wpływem alkoholu i zatrzymując cztery dokumenty prawa jazdy. Pomimo podejmowanych działań ukierunkowanych na zwiększenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, zauważalny jest negatywny trend przejawiający się poprzez dwukrotny wzrost wskaźnika dotyczącego udziału liczby ujawnionych kierujących w stanie nietrzeźwości, po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka odurzającego, do liczby kierujących pojazdami mechanicznymi poddanych

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Kontrolą objęto lata 2017-2020 (do 30 września).

⁴ Anonimową ankietą dla celów kontroli NIK poddano 15 funkcjonariuszy z Wydziału.

⁵ Dz.Urz.KGP, poz. 64 ze zm.

badaniu. Wskaźnik ten w kontrolowanym okresie wzrósł z 0,6% w 2017 roku do 1,2% wg stanu na 30 września 2020 roku.

Funkcjonariusze Wydziału, rzetelnie dokumentowali podejmowane działania w zakresie eliminacji z ruchu drogowego kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub innych środków działających podobnie do alkoholu. Dokumentacja tworzona podczas pełnienia służby była niezwłocznie wprowadzana do Krajowego Systemu Informacyjnego Policji (dalej: *KSIP*), a zatrzymane prawa jazdy były przekazywane do odpowiednich organów w terminie określonym w art. 136 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym⁶ (dalej: *Prawo o rd*). W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, sprawowany nad funkcjonariuszami nadzór Komendanta oraz Naczelnika Wydziału zarówno nad wykonywanymi zadaniami, jak i dokumentacją i wprowadzaniem danych do Systemu Elektronicznej Sprawozdawczości Policji pozwalał na rzetelne sporządzanie sprawozdań i wykorzystywanie danych w nich zawartych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Eliminowanie z ruchu drogowego kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków odurzających

Opis stanu
faktycznego

1. Przygotowanie organizacyjno-kadrowe i techniczne do przeprowadzania kontroli kierujących pojazdami w stanie nietrzeźwości, po spożyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu.

Wydział stanowił jedną z komórek organizacyjnych Komendy. Do zadań Wydziału należało m.in. organizowanie działań kontrolno-profilaktycznych ukierunkowanych na ujawnienie kierujących poruszających się z nadmierną prędkością, kontrolę trzeźwości kierujących, czy planowanie działań pod kątem występujących zagrożeń. Ponadto, w strukturze Komendy znajdowały się dwa Komisariaty Policji: w Krośniewicach i w Żychlinie.

(akta kontroli str. 7-11)

W Komendzie zatrudnione były w latach 2017-2020 odpowiednio: 185, 186, 182 i 174 osoby. W tym, liczba pracowników cywilnych wynosiła 35 osób w 2017 r. oraz po 33 osoby w latach kolejnych.

Liczba etatów w Wydziale, w całym okresie kontrolowanym, ustalona była na 27. Faktyczne zatrudnienie wynosiło odpowiednio: 25, 27, 27 i 25 osób, przy czym liczba policjantów pełniących służbę „na drodze” kształtowała się: 22, 24, 24 i 23 osoby, a zdaniem Komendanta stan etatowy był adekwatny do potrzeb związanych z realizacją zadań.

(akta kontroli str. tab.12, 14-15, 24, 48)

Na podstawie określonych przez Naczelnika Wydziału potrzeb szkoleniowych, składane były co roku wnioski na szkolenie w zakresie ruchu drogowego – część szczególna⁸. Wykazane przez Naczelnika potrzeby wynosiły: pięciu funkcjonariuszy

⁶ Dz.U. z 2020 r., poz. 1268

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ O którym mowa w Decyzji Nr 471 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 listopada 2013 r. w sprawie programu kursu specjalistycznego w zakresie ruchu drogowego – część szczególna (Dz. Urz. KGP poz. 94 ze zm.) uchylonej z dniem 25 września 2018 roku, a następnie w Decyzji Nr 300 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 września 2018 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym w zakresie ruchu drogowego – część szczególna (Dz. Urz. KGP poz. 99 ze zm.).

w 2017 r. oraz po dwóch w każdym z kolejnych lat. Otrzymany z Komendy Głównej Policji limit skierowań na szkolenia wynosił po dwie osoby w latach 2017-2018 (co stanowiło odpowiednio: 40% i 100% zapotrzebowania), natomiast w latach następnych – Wydział pomimo składanych wniosków dla dwóch osób (w każdym roku) - nie otrzymał żadnego limitu. Przyznane w latach 2017-2018 limity zostały przez Wydział wykorzystane, a zgłoszeni policjanci ukończyli wnioskowane szkolenie. Jak wskazano w piśmie z Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi⁹, ogółem potrzeby wykazane przez wszystkie komendy z Województwa Łódzkiego na 2019 rok wynosiły 66 funkcjonariuszy, przy możliwości skierowania na kursy 11 osób. Przydzielanie miejsc na szkoleniach wynikało, jak wskazano w ww. piśmie, z potrzeb zgłoszonych przez wszystkie jednostki organizacyjne Policji z terenu Województwa Łódzkiego. W 2020 roku, decyzją Komendanta Głównego Policji z dnia 13 marca 2020 r. zostały wstrzymane wszystkie planowane do realizacji przedsięwzięcia szkoleniowe.

W ramach doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy Wydziału, prowadzone były wykłady w zakresie m.in. przypomnienia zasad dotyczących obsługi urządzeń będących na wyposażeniu Komendy (w 2018 r. i w 2019 r.), sposobu obsługi urządzeń służących do wstępnego określenia występowania środków odurzających w organizmie (w 2019 r.), postępowania policjanta po ujawnieniu narkotyków lub innych środków odurzających (w 2019 r.), metodologii ujawniania i postępowania z kierującym pojazdem będącym pod wpływem środków działających podobnie do alkoholu (w 2018 r.), zasad wykonywania czynności służbowych na miejscu zdarzenia drogowego (w 2018 roku), czy sporządzania dokumentacji z obsługi zdarzeń drogowych (w 2019 roku).

(akta kontroli str. 13-14, 16-20, 633-640)

Według stanu na 30 września 2020 r., z 23 funkcjonariuszy wykonujących swoje zadania „na drodze”¹⁰, pięciu odbyło w latach 2015-2018 kursy specjalistyczne w zakresie ruchu drogowego w części ogólnej i szczególnej. Pozostali ukończyli: kurs podoficerski w specjalności ruchu drogowego (jedna osoba w 2001 r.), szkolenie zawodowe podstawowe część profilowana prewencyjna - ruch drogowy (jedna osoba w 2006 r.), kurs specjalistyczny w zakresie ruchu drogowego (dziewięć osób w latach 2007-2016), kurs specjalistyczny w zakresie ruchu drogowego – część ogólna (dwie osoby w latach 2015-2020). Pięciu funkcjonariuszy, którzy zostali przyjęci do służby w Wydziale w latach 2018-2019 nie odbyło dotychczas przeszkolenia specjalistycznego w zakresie ruchu drogowego¹¹.

Wszyscy funkcjonariusze Wydziału kierowani byli do pełnienia służby na drogach, zgodnie z § 2 ust. 1 Zarządzenia nr 30. W ramach szkolenia zawodowego podstawowego odbytego na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania szkoleń zawodowych oraz doskonalenia zawodowego w Policji,¹² odbyli oni szkolenia m.in. w zakresie podejmowania działań wobec uczestników ruchu drogowego.

W ocenie NIK, brak przeszkoleń przeprowadzonych w ramach programów nauczania na kursie specjalistycznym w zakresie ruchu drogowego, określonych decyzjami Komendanta Głównego Policji¹³ może mieć wpływ na przygotowanie

⁹ Znak Ks-sdz-0151/56/20/EB z 5 listopada 2020 r.

¹⁰ Nie zaliczono do tych osób Naczelnika Wydziału oraz Kierownika Ognia Patrolowego.

¹¹ Jeden funkcjonariusz, który rozpoczął służbę w Wydziale w 2018 roku, a odbywał wcześniej służbę w Oddziałach Prewencji w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Łodzi.

¹² Dz.U. Nr 126, poz. 877 ze zm.

¹³ Decyzja Nr 300 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 września 2018 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym w zakresie ruchu drogowego – część szczególna (Dz. Urz. KGP poz. 99 ze zm.)

poszczególnych policjantów do przeprowadzenia w sposób prawidłowy pomiaru na zawartość alkoholu, a przede wszystkim innych środków zabronionych.

(akta kontroli str.21-29, 47-48)

Wydział posiadał niezbędny sprzęt - urządzenia do pomiaru na zawartość alkoholu oraz innych środków działających podobnie do alkoholu. Liczba urządzeń do badania na zawartość alkoholu wzrosła w kontrolowanym okresie z 15 w 2017 roku do 30 wg stanu na 30 czerwca 2020 r. Ponadto, w 2020 roku Wydział otrzymał dwa urządzenia do dokonywania wstępnych badań na zawartość innych środków zabronionych. Sprzęt użytkowany przez Wydział był przekazany z Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi, jak również otrzymany w ramach umów użyczenia z Urzędu Miasta Kutno¹⁵.

(akta kontroli str.31-33)

Analiza dokumentacji uprawniającej do przeprowadzania pomiarów wykazała, że:

- analizatory wydechu ALCOTEST 9510 DRAGER (3 szt.) posiadały ważne dokumenty uprawniające do przeprowadzania badań. Alkotest użytkowany w latach 2017-2020 posiadał w tym okresie aktualne świadectwa wzorcowania. W takich samych okresach odbywała się kalibracja sprzętu. Natomiast dwa pozostałe urządzenia, użytkowane były od 2020 roku, a świadectwa wzorcowania wydane zostały 29 czerwca 2020 r. W Wydziale przechowywano również dla tych urządzeń paszporty techniczne i instrukcje obsługi. Dla każdego z urządzeń prowadzone były rejestry badań, zgodnie z § 34 ust. 2 Zarządzenia nr 30;
- analizatory wydechu ALCO-SENSOR IV CM w liczbie 10 szt., przy czym dwa¹⁶ (tj. 20%) z nich nie posiadały od 2019 roku ważnych dokumentów uprawniających do przeprowadzania badań i nie były używane. Przechowywano dla tych urządzeń paszporty techniczne i instrukcje obsługi. Dla każdego z nich prowadzone były rejestry badań, zgodnie z § 34 ust. 2 Zarządzenia nr 30;
- wskaźniki ALCOBLOW – z 11 szt. (w tym dwa z urządzeń zakupione przez Urząd Miasta w Kutnie i przekazane Komendzie w użyczenie), siedem (tj. 64%) nie było od 2020 roku (sześć od 2019 roku) używanych przez funkcjonariuszy, z powodu braku aktualnego zaświadczenia o kalibracji;
- analizatory wydechu iBLOW – 2 szt. zakupione przez Urząd Miasta Kutno i przekazane do Komendy w użyczenie oraz analizatory wydechu PROMILER RAPTOR AT 7000 – 2 szt., nie były od 2020 roku używane z powodu braku aktualnego zaświadczenia o kalibracji;
- dwa alkomaty ALCOLIFE F6 będące na wyposażeniu Wydziału od 2020 roku, były zarówno sprawne, jak i posiadały wymagane dokumenty uprawniające do wykonywania badań;
- dwa urządzenia służące do badania analizatorem przenośnym na zawartość narkotyków lub lich metabolitów w ślinie (analizator ALERE DDS 2 użyczony z Urzędu Miasta Kutno oraz analizator AQUILASCAN WDTP-10 przekazany z Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi) użytkowane od 2020 roku były sprawne i posiadały ważne dokumenty uprawniające do wykonywania badań. Dla urządzeń tych założono rejestry badań, wymagane treścią z § 34 ust. 2 Zarządzenia nr 30;

¹⁴ Decyzja Nr 472 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 listopada 2013 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym w zakresie ruchu drogowego – część ogólna (Dz. Urz. KGP poz. 95 ze zm.)

¹⁵ Dwa wskaźniki ALCOBLOW, dwa analizatory wydechu iBLOW, jeden analizator ALERE DDS 2.

¹⁶ O numerach 068110 i 075224

Ponadto, Komenda¹⁷ posiadała alkometry AWAT A2.0, analizatory wydechu ALCO-SENSOR IV CM i wskaźniki ALCOBLOW, które były na wyposażeniu Wydziału Prewencji¹⁸ oraz Komisariatów Policji w Żychlinie¹⁹ i w Krośniewicach²⁰.

Dodatkowo, funkcjonariusze Wydziału mieli do dyspozycji testy narkotykowe ORATEC, jednak w latach 2017-2020 nigdy Komenda nie otrzymała ich w ilości zamawianej. I tak:

- w 2017 roku zgłoszono zapotrzebowanie na 50 szt. pakietów, a otrzymano 37 szt., tj. 74%;
- w 2018 roku zapotrzebowano 45 szt., a otrzymano 35 szt., tj. 78%;
- w 2019 roku zapotrzebowano 20 szt., a otrzymano 10 szt., tj. 50%,
- na 2020 rok zgłoszono zapotrzebowanie na 20 szt. i do dnia 30 października 2020 r. nie otrzymano żadnego.

Urządzenia bez dokumentów uprawniających do przeprowadzenia badań nie były używane przez funkcjonariuszy, a przechowywane w Zespole ds. GMT Komendy. Jak określono w umowach użyczenia zawartych pomiędzy Miastem Kutno, a Komendą Wojewódzką Policji w Łodzi, koszty związane z utrzymaniem i eksploatacją użyczonych urządzeń miały być ponoszone przez „biorącego do używania”. Brak ważnych dokumentów uprawniających do przeprowadzania badań dla 13 urządzeń²¹ (tj. stanu 43% wszystkich będących w dyspozycji Wydziału urządzeń), a w konsekwencji brak możliwości korzystania z tego sprzętu, wynikał z ograniczonych środków finansowych na przeprowadzenie niezbędnych czynności serwisowych. O fakcie tym Informowała Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi na początku 2020 roku²². Ograniczono serwisowanie do 60% urządzeń do badania zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu oraz przesiewowych testerów trzeźwości. Ograniczenia te miały nie dotyczyć dowodowych analizatorów wydechu typu AWAT A2.0 i DRAEGER 9510.

W ocenie Naczelnika Wydziału zarówno ilość sprzętu/urządzeń, jak i testerów była wystarczająca. W ramach sprawowanego nadzoru przez Naczelnika i jego Zastępcę, zapisy w rejestrach badań były weryfikowane, przynajmniej jeden raz w miesiącu.

(akta kontroli str. 31-32, 34-46, 633-634, 718-728)

2. Działania w zakresie eliminacji z ruchu drogowego kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub innych środków działającego podobnie do alkoholu.

Organizacja i przebieg służby funkcjonariuszy Wydziału realizowana była na podstawie kwartalnych, półrocznych i rocznych analiz stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego na drogach, natężenia ruchu drogowego na poszczególnych odcinkach dróg, harmonogramu pełnienia służby, planów działań na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego zarówno krajowych, jak i wojewódzkich i powiatowych oraz zgłaszanych uwag i wniosków. Brano również pod uwagę warunki atmosferyczne oraz informacje o przewidywanych zagrożeniach dla bezpieczeństwa i porządku publicznego na drogach. Dyslokacja służby odbywała się zgodnie z treścią § 4 Zarządzenia nr 30.

¹⁷ Dokumenty sprzętu będącego na wyposażeniu Wydziału Prewencji oraz dwóch Komisariatów nie był poddany analizom NIK.

¹⁸ 2 alkometry, 6 analizatorów wydechu i 2 wskaźniki ALCOBLOW.

¹⁹ 1 alkometr, 1 wskaźnik ALCOBLOW i 2 analizatory wydechu

²⁰ 1 alkometr, 1 wskaźnik ALCOBLOW i 2 analizatory wydechu.

²¹ W 2019 roku - osiem urządzeń (na 26 wówczas posiadanych) utraciło „ważność” do przeprowadzania badań, a w 2020 roku - 13 urządzeń na 32 posiadane.

²² Pismem Kz-0151/21/20DG z 21 stycznia 2020 r. i pismem Kz-0151/21/20DG z 27 stycznia 2020 r.

W planach działań kontrolno-prewencyjnych dotyczących eliminowania z ruchu drogowego kierujących pojazdem pod wpływem alkoholu lub narkotyków, jako cel główny określano wyeliminowanie z ruchu drogowego jak największej liczby kierowców prowadzących pojazdy pod wpływem alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu oraz zmniejszenie liczby zdarzeń drogowych powodowanych przez uczestników ruchu drogowego znajdujących się pod działaniem alkoholu²³. W latach 2017-2020 realizowano zadania w tym zakresie w ramach zatwierdzonych przez Komendanta Planów działań pod kryptonimem „Alkohol i narkotyki”. Podstawę prowadzenia działań stanowiły oprócz aktów ustawowych, plany kontrolno-prewencyjne opracowywane przez Naczelnika Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi, harmonogramy działań krajowych Biura Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji oraz polecenia Komendanta. Zadania wykonywane były w terminach wyznaczonych harmonogramami Komendy Głównej Policji (dalej KGP) oraz Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi (np. 28 maja 2017 r., 25 listopada 2017 r. – (Andrzejki), 30 listopada 2018 r. (Andrzejki), 12 kwietnia 2019 r., 6 sierpnia 2020 r.), jak również z własnej inicjatywy – w zależności od zagrożenia, przeprowadzonych rozpoznań oraz wniosków z analiz kwartalnych. Jak wykazano w sprawozdawczości, w dniu 8 marca 2018 roku podczas prowadzonej akcji ogólnopolskiej ujętej w planie działań na dany rok, 366 kierujących poddano badaniom na zawartość alkoholu, w dniu 16 sierpnia 2018 roku – 374 kierujących, w dniu 6 czerwca 2019 r. - 219 kierujących, a w dniu 9 grudnia 2019 r. - 434 kierujących.

Jednodniowe i zarazem ogólnopolskie akcje „Alkohol i narkotyki” przeprowadzone w ciągu 2019 roku, spowodowały przebadanie na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu:

- 477 kierujących - w dniu 12 stycznia 2019 r. i ujawnienie jednej osoby po użyciu alkoholu oraz jednej osoby w stanie nietrzeźwości;
- 42 kierujących - w dniu 24 kwietnia 2019 r. i ujawnienie jednej osoby po użyciu alkoholu;
- 219 kierujących - w dniu 6 czerwca 2019 r. i ujawnienie dziewięciu osób po użyciu alkoholu oraz czterech – po użyciu alkoholu;
- 65 kierujących - w dniu 16 sierpnia 2019 r. i ujawnienie jednej osoby po użyciu alkoholu;
- 43 kierujących - w dniu 29 listopada 2019 r., przy czym nie ujawniono kierujących będących po użyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości;
- 434 kierujących - w dniu 9 grudnia 2019 r. i ujawnienie jednej osoby w stanie nietrzeźwości;

W ramach ww. ogólnopolskiej akcji, funkcjonariusze Wydziału nie dokonywali badań kierujących na zawartość środków działających podobnie do alkoholu. Jak wyjaśnił Naczelnik, takie badanie prowadzone było w sytuacjach gdy zachowanie lub wygląd kierującego wskazywał, że może on znajdować się pod wpływem niedozwolonych substancji. Stosowane urządzenia/testery na zawartość innych substancji niedozwolonych i działających podobnie do alkoholu nie pozwalały na nieinwazyjne ich stosowanie, jak było to w przypadku sprzętu do badania alkoholu w powietrzu

²³ Zapisy takie znajdowały się w założeniach oraz celu w następujących dokumentach: Planie wzmożonych działań kontrolnych poid kryptonimem „Alkohol i narkotyki” prowadzonych na drogach powiatu kutnowskiego w 2017 roku, Planie działań kontrolno-prewencyjnych „Alkohol i narkotyki” do realizacji na drogach powiatu kutnowskiego w 2018 roku, Planie działań kontrolno-prewencyjnych pod kryptonimem „Alkohol i narkotyki” do realizacji w 2019 roku na drogach powiatu kutnowskiego, Planie działań kontrolno-prewencyjnych pod kryptonimem „Alkohol i narkotyki” do realizacji w 2020 roku na drogach powiatu kutnowskiego.

wydychanym, dlatego też – zdaniem Naczelnika - do wykonania takiego badania musiały wystąpić przesłanki uzasadniające przeprowadzenie.

Wydział nie prowadził odrębnej ewidencji wykonywanych badań krwi kierujących. Według danych zawartych w „Rejestrze zbadanych pakietów krwi” prowadzonym dla całej Komendy i przechowywanym u dyżurnego, w kontrolowanym okresie przeprowadzono: 83 badania w 2017 roku, 100 – w 2018 roku, 61 – w 2019 roku oraz 71 do 30 września 2020 roku.

Oprócz wspomnianych zadań dotyczących eliminowania z ruchu drogowego kierowców pod wpływem alkoholu lub innych środków działających podobnie do alkoholu, realizowanych na podstawie harmonogramów KGP i Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi, były podejmowane działania w tym zakresie z własnej inicjatywy. Działania z własnej inicjatywy planowane były do wykonywania minimum jeden raz w miesiącu, i tak:

- w 2017 roku przeprowadzono 26 działań z własnej inicjatywy pn. „Alkohol i narkotyki”, na 125 działań ogółem ,
- w 2018 roku przeprowadzono 10 takich działań, na 124 ogółem,
- w 2019 roku przeprowadzono 12 działań oraz dodatkowo pięć pn. „Trzeźwy poranek”, na 175 działań ogółem.

Organizacja i przebieg służby zapewniały, w ocenie NIK, systematyczne prowadzenie kontroli kierujących pojazdami pod kątem eliminowania z ruchu kierujących „pod wpływem”.

O przydzielonych zadaniach wynikających z planu działań oraz harmonogramu pełnienia służby świadczyły również zapisy w protokołach z odprawy do służby patrolowej, w którym m.in. określano rodzaj zadania, jego opis i miejsce wykonywania. W dokumencie tym określano również sprzęt, którym mieli posługiwać się funkcjonariusze.

Potwierdzeniem tego były wpisy w notatkach służbowych prowadzonych przez poszczególnych funkcjonariuszy oraz tzw. „wklejki”, tj. wyszczególnione zadania stałe i bieżące przydzielone na dany okres oraz związane z „akcyjnością” działań²⁴.

Z danych Wydziału wynikało, że w 2017 roku – na 20994 kierujących (nie tylko pojazdami mechanicznymi) poddanych kontroli na zawartość alkoholu – ujawniono 227, w 2018 roku – na zbadanych 20587 kierujących – ujawniono 285 osób, w 2019 roku – na zbadanych 24780 kierujących ujawniono 331 osób, będących pod wpływem alkoholu, a w ciągu III kwartałów 2020 roku – na zbadanych 7768 kierujących pojazdami – ujawniono 149. Z ww. danych wynika, że udział procentowy liczby osób będących pod wpływem alkoholu w liczbie osób poddanych kontroli wzrósł z 1% w 2017 roku do 1,9% wg stanu na 30 września 2020 r.²⁵

Również niekorzystnie kształtował się wzrost wskaźnika dotyczącego udziału liczby ujawnionych kierujących w stanie nietrzeźwości, po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka odurzającego do liczby kierujących pojazdami mechanicznymi poddanych badaniu. Wskaźnik ten wynosił w kontrolowanym okresie odpowiednio: 0,6%, 0,8%, 0,8%, 1,2%.

Jeśli chodzi o eliminowanie z ruchu drogowego kierowców będących pod wpływem innych środków zabronionych, to Wydział dopiero od 2020 roku wyposażony został w dwa urządzenia służące do badań²⁶. Funkcjonariusze Wydziału mieli również

²⁴ Ustalono na podstawie analizy notatników służbowych siedmiu funkcjonariuszy.

²⁵ W 2018 r. wskaźnik wyniósł 1,4%, a w 2019 r. – 1,3%.

²⁶ analizator ALERE DDS 2 oraz analizator AQUILASCAN WDTP-10

ograniczony dostęp do testów narkotykowych ORATEC²⁷, podczas gdy w ich ocenie powinni mieć w miesiącu, ciągłej dyspozycji do 30 testów. W kontrolowanym okresie funkcjonariusze Wydziału badali odpowiednio: ośmiu, sześciu, siedmiu i 17 kierujących, których zachowanie wskazywało, że mogli być pod wpływem/po użyciu środka działającego podobnie do alkoholu.

(akta kontroli str. 49-170, 557- 614, 634, 641-645, 647-699)

Funkcjonariusze Wydziału sporządzali na miejscu zdarzenia drogowego (wypadku lub kolizji), zgodnie z Zarządzeniem nr 31 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 października 2015 r. w sprawie metod i form prowadzenia przez Policję statystyki zdarzeń drogowych²⁸ (dalej: *Zarządzenie nr 31*), karty zdarzenia drogowego, w formie papierowej (a od 15 października 2020 r. - elektronicznie przy użyciu aplikacji „elektroniczna Karta Zdarzenia Drogowego”). Dane zawarte w ww. kartach wprowadzane były przez pracownika Zespołu Łączności i Informatyki do systemu SEWIK. Wszystkie karty przed przekazaniem do ww. Zespołu były poddawane weryfikacji, co zapewniało rzetelność danych wykazywanych w systemie informatycznym. Weryfikacja polegała na przykład, na uzupełnieniu numerów dróg (szczególnie gminnych), poprawieniu współrzędnych GPS, czy sprawdzeniu danych dotyczących wyniku badania na zawartość alkoholu. Wprowadzenie do systemu SEWIK kart zdarzenia drogowego sporządzanych w wersji papierowej następowało w terminach zgodnych z treścią § 3 ust. 2 Zarządzenia nr 31, a dane z karty zdarzenia drogowego były w systemie informatycznym aktualizowane po otrzymaniu kolejnych dokumentów na bieżąco (np. wyników sekcji zwłok). Zgodnie z załącznikiem do ww. Zarządzenia, poziom alkoholu wpisywany był na stronie 2 karty zdarzenia drogowego, tylko w sytuacjach, gdy w wypadku był zabity.

W kontrolowanym okresie zanotowano ogółem 193²⁹ zdarzenia (46 w 2017 r., 51 w 2018 r., 57 w 2019 r., 39 w ciągu trzech kwartałów 2020 r.), spowodowane przez kierujących będących pod wpływem alkoholu. Z ogólnej liczby zdarzeń, 56 (odpowiednio: 11, 18, 13 i 14) zaklasyfikowano jako wypadki, a 137 (odpowiednio: 35, 33, 44 i 25) – jako kolizje. W wyniku zdarzeń - 11 osób straciło życie, a 65 zostało rannymi.

(akta kontroli str.171-626, 701)

W Wydziale nie prowadzono odrębnego rejestru świadczącego o pobieraniu sprzętu – urządzeń do pomiaru na zawartość alkoholu lub innych środków działających podobnie do alkoholu. Numery sprzętu i urządzeń pobieranych w chwili rozpoczęcia służby były wykazywane w notatnikach służbowych. Używany był wyłącznie sprzęt posiadający aktualne dokumenty uprawniające do wykonywania badań. Dokumenty te były załączone do rejestrów badań wraz z wytycznymi co do sposobu wykonywania badań oraz interpretacji wyników.

Według zapisów w ww. rejestrach, urządzenia były w latach 2017-2020 (do 30 czerwca) wykorzystywane w sposób następujący:

- analizatory wydechu ALCOTEST 9510 (DRAGER) zbadano 41 osób w 2017 r., 19 w 2018 r., 28 – w 2019 r. oraz 11 osób w 2020 r., przy czym dwa z urządzeń zostały przekazane do użytkowania dla funkcjonariuszy Wydziału w 2020 r.;
- analizatory wydechu ALCO-SENSOR IV CM: 1985 osób zbadano w 2017 r., 1267 w 2018 r., 1619 w 2019 r. osób;

²⁷ O czym szerzej w punkcie 1 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

²⁸ Dz.Urz. KGP, poz. 85 ze zm.

²⁹ W tym 11 spowodowanych przez obcokrajowców.

- analizatory do badania na zawartość narkotyków lub lich metabolicznych w ślinie, posiadane przez Wydział od 2019 r. (jedno urządzenie) i od 2020 r. (drugie urządzenie) wykorzystane zostały w pięciu przypadkach w 2019 r. oraz 14 – w 2020 r.

(akta kontroli str. 34-40, 50-105)

Analiza dokumentacji zatrzymanych praw jazdy w związku z prowadzeniem pod wpływem środków zabronionych (30³⁰ z 2019 roku i 30³¹ z 2020 roku), wykazała, że przekazywane one były do prokuratora lub do Sądu Rejonowego w Kutnie w terminie określonym w art. 136 ust. 1 Prawa o rd, tj. do 7 dni od dnia zatrzymania dokumentu. Ponadto, informacja o zatrzymaniu prawa jazdy była niezwłocznie rejestrowana w bazie KSIP. Z danych uzyskanych ze Starostwa Powiatowego w Kutnie wynikało, że w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 20 listopada 2020 r. zatrzymano 19 zagranicznych praw jazdy, za jazdę kierowców po spożyciu alkoholu.

(akta kontroli str. 627-632, 702-703)

Analiza dokumentacji³² prowadzonej w okresie od 1 października 2019 r. do 30 września 2020 r. przez trzech losowo wybranych funkcjonariuszy Wydziału pełniących służbę „na drodze” wykazała, że wygenerowane dane zawarte w „dziennych” sprawozdaniach XIII/2- Statystyczna Karta Czynności Policjanta Ruchu Drogowego znajdowały potwierdzenie z zapisach w notatnikach służbowych. Dane zawarte w notatnikach służbowych dotyczące liczby przeprowadzonych badań kierujących pod kątem sprawdzenia zażywania alkoholu lub środków działających podobnie jak alkohol były tożsame z zapisami naniesionymi w ww. sprawozdaniach.

(akta kontroli str. 700, 715-717)

Funkcjonariuszom pełniącym służbę „na drogach” zapewniono dostęp do baz informatycznych poprzez wyposażenie w mobilne terminale noszone (MTN). Za ich pomocą dokonywali sprawdzenia osób i pojazdów w systemach: KSIP, Centralnej Ewidencji Pojazdów, Centralnej Ewidencji Kierowców, PESEL, REGON, Systemie Informacyjnym Schengen, czy Centralnej Bazy Danych Osób Pozbawionych Wolności. Wydział aktualnie posiadał sześć mobilnych terminali noszonych, co w ocenie Naczelnika Wydziału było ilością wystarczającą. Wszystkie czynności były zapisywane w notatnikach służbowych funkcjonariuszy. Takich samych sprawdzeń można było również dokonywać w siedzibie Komendy, za pomocą stacji dostępowych, a każde takie sprawdzenie było automatycznie odnotowane w informatycznej bazie danych.

(akta kontroli str. 28, 47, 106-117, 633-634)

Zagadnienia dotyczące realizacji przez Wydział zadań w zakresie eliminacji z ruchu drogowego kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub innych środków działających podobnie do alkoholu, nie były w latach 2017-2020 poddane kontroli wewnętrznej lub audytowi. Natomiast w dniu 18 września 2018 roku Biuro Ruchu Drogowego KGP dokonało sprawdzenia sposobu pełnienia służby na drogach przez policjantów komórek ruchu drogowego podczas ogólnokrajowych działań kontrolno-prewencyjnych pn. „TELEFONY” oraz „TIR”. W sprawozdaniu

³⁰ Tj. 25% wszystkich praw jazdy zatrzymanych w danym roku (119 ogółem) z tytułu prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu lub innych środków zabronionych.

³¹ 48% wszystkich praw jazdy zatrzymanych do 30 września 2020 r. (63 ogółem), z tytułu prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu lub innych środków zabronionych.

³² Dokumentacja ograniczona została w sposób losowy do jednego dnia z każdego miesiąca z badanego okresu.

z przeprowadzonych czynności stwierdzono, iż kontrolujący nie mieli uwag do planowania i nadzoru nad służbą w Wydziale, jak również wysoko ocenili skontrolowany patrol.

W ramach sprawowanego nadzoru, Komendant dokonywał systematycznych kontroli prowadzonej w Wydziale „Książki nadzoru nad służbą”. W dokumencie tym Naczelnik Wydziału oraz inne osoby uprawnione dokonywali wpisów zrealizowanych kontroli poszczególnych patroli pod kątem realizacji zadań oraz wyposażenia i umundurowania.

(akta kontroli str.646, 704-714)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

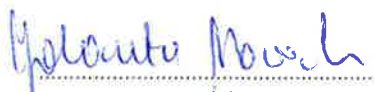
Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Łódź, 14 grudnia 2020 r.

Kontroler
Jolanta Nowak
Doradca ekonomiczny

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
Dyrektor
Przemysław Szewczyk

podpi